

BÁC HỒ VỚI VIỆC ĐÀO TẠO, RÈN LUYỆN CÁN BỘ CÔNG ĐOÀN

✍ DAN - TÂM*

Trong quá trình tìm đường cứu nước, cứu dân cũng như sau đó, cùng Đảng lãnh đạo nhân dân làm cách mạng, Bác Hồ dồn mọi tâm sức cho hai vấn đề cơ bản quyết định thắng lợi của cách mạng là *con đường cách mạng và lực lượng làm cách mạng*, trong đó, có tổ chức Công đoàn và cán bộ công đoàn.

Cán bộ công đoàn, theo Bác, phải chú trọng đào tạo, rèn luyện để làm được trách nhiệm lớn lao vận động giai cấp công nhân và người lao động làm nòng cốt và đi tiên phong trong công cuộc vận động cách mạng.

Một là, Bác rất quan tâm đào tạo cán bộ công vận, công đoàn

Ngay ngày đầu chuẩn bị thành lập Đảng cũng như quá trình cùng Đảng lãnh đạo phong trào công nhân, công lao của Bác đối với đào tạo cán bộ công vận, công đoàn, đã để lại ba dấu ấn đặc biệt.

1- Biên soạn bài giảng và tổ chức liên tục các khóa huấn luyện cho hội viên Thanh niên cách mạng đồng chí Hội để đào tạo cán bộ cốt cán đầu tiên của Đảng, cũng là cán bộ công vận. Học viên dự các khóa huấn luyện đó, hầu hết về nước đều đi vào xưởng máy, hầm mỏ, bến cảng, đồn điền cao su, hỏa xa... giác ngộ vận động, tổ chức công nhân và phát triển nhanh hội viên Thanh niên cách mạng đồng chí Hội. Năm 1928, có 300 hội viên, năm 1929 phát triển lên 1.700 hội viên, nếu tính cả hội viên dự bị là gần 3000 người. Trong đó, có đồng chí Nguyễn Đức Cảnh đã cùng đồng chí Ngô Gia Tự thành lập ra chi bộ cộng sản đầu tiên ở Hà Nội (3-1929). Sau đó, đồng chí Nguyễn Đức Cảnh tham gia thành lập Đông Dương Cộng sản Đảng (17-6-1929) và được Ban Chấp ủy lâm thời Đông Dương Cộng sản Đảng giao nhiệm vụ triệu tập thành lập Tổng Công hội đỏ Bắc kỳ (28-7-1929), tiền thân của Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam hiện nay. Ngày đó cũng được công nhận là Ngày thành lập Công đoàn Việt Nam.

Qua phong trào “vô sản hóa” của Thanh niên cách mạng đồng chí Hội, các hội viên trên và tại chỗ ở trong nước đã thâm nhập các xí nghiệp, hầm mỏ, bến cảng, đồn điền cao su để giác ngộ, vận động công nhân tham gia cách mạng. Trong đó, nhiều người trở thành đảng viên cộng sản, cán bộ công hội, thành lập ra tổ chức cơ sở của Công hội và chi bộ Đảng cơ sở. Nhiều người trong số đó trưởng thành thành cán bộ cốt cán, cán bộ lãnh đạo cao cấp của Đảng như Hoàng Quốc Việt, Nguyễn Văn Cừ, Hoàng Văn Thụ...

Những “hạt giống đỏ” đầu tiên này là những hạt nhân đầu tiên của Đảng, cũng là những cán bộ Công hội đầu tiên của Công hội đỏ Việt Nam và của Công đoàn Việt Nam sau này.

2- Ngay sau khi nước Việt Nam dân chủ cộng hòa mới ra đời, Bác và Ban Thường vụ Trung ương Đảng đã quyết định mở lớp Cán bộ công vận đầu tiên để đào tạo cán bộ Công đoàn. Trước khi mở lớp học (4-1946), các đồng chí lãnh đạo Hội Công nhân cứu quốc (Trần Danh Tuyên, Trần Bảo, Nguyễn Hữu Mai, Trần Cự, Nguyễn Văn Diệp) đến gặp Bác xin ý kiến về việc đổi tên Hội Công nhân cứu quốc và thành lập Trường đào tạo cán bộ Công đoàn. Bác nói: Để có điều kiện mở rộng và tập hợp được đoàn viên thì phải có cán bộ. Muốn có cán bộ thì phải mở lớp đào tạo. Phải thành lập trường trước, sau đó mới mộ quân”.

Thực hiện chỉ thị của Bác, lớp cán bộ công vận đầu tiên khai mạc ngày 15-5-1946 tại đình Khuyến Lương, xã Trần Phú, huyện Thanh Trì, thành phố Hà Nội. Đồng chí Lê Đức Thọ và đồng chí Trần Danh Tuyên tham gia giảng dạy một số bài chính. Lớp học có 40 học viên đều là cán bộ chủ chốt của Hội Công

* Nguyên là Hiệu trưởng Trường Đại học Công đoàn

nhân cứu quốc các tỉnh, thành phố. Lớp học kết thúc, 3 cán bộ bổ sung vào cơ quan Tổng Liên đoàn, số còn lại trở về địa phương công tác. Lớp học công vận trên được coi là tiền thân Trường Đại học Công đoàn ngày nay, ngày khai mạc lớp học được coi là Ngày thành lập trường Đại học Công đoàn. Trong lúc đất nước đang phải dồn sức vào chống “giặc đói”, “giặc dốt”, sau đó không lâu là “giặc ngoại xâm”, mà Bác Hồ đã rất quan tâm và nhìn trước yêu cầu cấp thiết và lâu dài là đào tạo cán bộ làm công tác vận động công nhân - cán bộ Công đoàn cho tổ chức Công đoàn và cho cách mạng.

3- Bác nhiều lần đến nói chuyện tại Trường Công đoàn Trung ương.

Lần đầu tiên là ngày 19-1-1957, Bác đến thăm và nói chuyện với Lớp tập huấn cán bộ công đoàn miền Bắc và cán bộ, học viên Trường cán bộ Công đoàn Trung ương. Khi đó, trường còn đặt tại địa điểm Trường cán bộ Công đoàn Hà Nội hiện nay.

Bác đã nói nhiều vấn đề cơ bản nhưng rất dễ hiểu, như:

“1- Cán bộ công đoàn phải tuyên truyền đường lối, chính sách chung của Đảng, vì Đảng của ta là đảng của giai cấp vô sản. Đường lối chung là giải phóng dân tộc, giải phóng giai cấp. Giai cấp mà không có Đảng lãnh đạo thì không làm cách mạng được. Đảng mà không có giai cấp công nhân cũng không làm được gì. Đảng là đội tiên phong của giai cấp công nhân, đồng thời cũng là đội tiên phong của dân tộc...”

2- Công đoàn phải giáo dục cho công nhân về đạo đức vô sản, đạo đức cách mạng... Công nhân phải hiểu tương lai của công nhân và tương lai xí nghiệp là một. Công nhân phải hiểu xí nghiệp là của mình, làm chủ nước nhà là nói chung, làm chủ xí nghiệp là nói riêng, xí nghiệp có phát triển, tương lai của công nhân mới tiến lên...

3- Công đoàn và cán bộ Công đoàn phải học trước để hiểu biết khoa học... Các tôn giáo theo duy tâm, còn giai cấp công nhân phải theo duy vật.

4- Nội bộ công nhân phải đoàn kết, nhà máy này đoàn kết với nhà máy khác. Cán bộ, công nhân miền Nam và miền Bắc phải đoàn kết...

5- Công đoàn phải lãnh đạo, hướng dẫn công nhân. Lãnh đạo phải cụ thể, không quan liêu. Phải dân chủ, bàn bạc với công nhân. Phải kiểm tra, làm mà không kiểm tra thì không biết kết quả ra

sao, không hiểu sai lệch thế nào để kịp thời sửa chữa...”

Sau đó, Bác còn đến thăm và nói chuyện với Hội nghị tập huấn cán bộ Công đoàn xí nghiệp về Quản lý xí nghiệp do Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam mở tại Trường Cán bộ Công đoàn Trung ương (12-1957; thăm và nói chuyện với Hội nghị cán bộ Công đoàn miền Bắc tổ chức tại Trường Cán bộ Công đoàn Trung ương (12-4-1958);...

Ngày 13-8-1962, Bác tới thăm và nói chuyện với Hội nghị cán bộ Công đoàn cơ sở toàn miền Bắc tổ chức tại Trường Cán bộ Công đoàn. Bác đã dành thời gian nói nhiều về vai trò của Công đoàn và cán bộ Công đoàn là:

“Muốn thực hiện lời dạy của Lê-nin: “Công đoàn là trường học của chủ nghĩa cộng sản”, thì cán bộ Công đoàn phải thấm nhuần và giáo dục cho công nhân thấm nhuần ý thức làm chủ tập thể và cần kiệm xây dựng nước nhà. Nâng cao nhiệt tình lao động và tôn trọng kỷ luật lao động...”

Ra sức giúp đỡ nông dân cải tiến kỹ thuật canh tác, củng cố hơn nữa khối công – nông liên minh. Chống tệ quan liêu, lãng phí, tham ô...

Cán bộ Công đoàn phải cố gắng học tập văn hóa, chính trị, nghiệp vụ, vươn lên để không ngừng tiến bộ...

Phải chủ động xây dựng quan hệ đoàn kết và phối hợp giúp đỡ lẫn nhau giữa các tổ chức và các ngành nghề, nhất là giữa Giám đốc, Công đoàn và Đoàn thanh niên...

Đối với anh chị em lao động trí óc và cán bộ khoa học kỹ thuật, Công đoàn phải có kế hoạch giúp đỡ họ không ngừng tiến bộ và thực hiện đoàn kết chặt chẽ giữa lao động trí óc và lao động chân tay.

Công đoàn phải làm tốt công tác bảo hộ lao động. Phải thực sự chăm nom nơi ăn, nhà ở của công nhân, viên chức.

Công đoàn các cấp cần cải tiến lề lối làm việc, cần đi sát quần chúng, tăng cường dân chủ, kiểm tra, cần bớt giấy tờ từng đồng và hội họp lu bù. Cán bộ cấp trên cần thường xuyên đi đến cơ sở để giúp đỡ họ một cách thiết thực hơn.”

Hai là, Bác rất coi trọng rèn luyện lập trường giai cấp, tư tưởng, đạo đức cách mạng và tác phong công tác cho cán bộ Công đoàn.

Sự quan tâm, coi trọng của Bác Hồ về rèn luyện

lập trường giai cấp, tư tưởng, đạo đức cách mạng và phương pháp công tác cán bộ Công đoàn, thể hiện trên ba mặt chủ yếu:

Một là, Bác rất coi trọng nội dung đào tạo cán bộ công vận, công đoàn và trực tiếp nói chuyện, căn dặn cán bộ Công đoàn.

Hai là, Bác rất chú trọng việc rèn luyện tư tưởng, đạo đức cho cán bộ Đảng, Nhà nước và các đoàn thể nhân dân, trong đó có cán bộ Công đoàn. Trong đó, Bác đặc biệt quan tâm thường xuyên các vấn đề cơ bản như: Lý tưởng cách mạng, đạo đức cách mạng, đặc biệt là đạo đức cần kiệm liêm chính, chí công vô tư, Bác coi đó là tất yếu phải có đối với cán bộ, đảng viên, cũng như: “Trời có bốn mùa: Xuân, Hạ, Thu, Đông”, đất có bốn phương: Đông, Tây, Nam, Bắc”. Ngay trong những năm đầu kháng chiến chống thực dân Pháp xâm lược cho đến trước lúc “đi xa”, Bác đã có nhiều bài viết sâu sắc, tâm huyết về nêu cao đạo đức cách mạng, chống chủ nghĩa cá nhân, chống quan liêu, tham ô, lãng phí, tăng cường đoàn kết, chống chia rẽ, bè phái. Những lời tâm huyết đó đã, đang và mãi mãi có giá trị thực tiễn lâu dài đối với rèn luyện lập trường, quan điểm, phẩm chất cách mạng cho cán bộ các ngành, các cấp, trong đó có cán bộ Công đoàn.

Đối với cán bộ Công đoàn, cùng với những lời dạy tâm huyết trên, sáng ngày 18-7-1969, tức 45 ngày trước khi “đi xa”, tại gác hai nhà sàn của Bác trong Phủ Chủ tịch, Bác đã dành hai tiếng “Nói chuyện với các đồng chí lãnh đạo Tổng Công đoàn Việt Nam”, cũng là để nói chuyện với giai cấp công nhân và cán bộ Công đoàn Việt Nam, nhiều vấn đề cơ bản về vai trò giai cấp công nhân, lao động và tổ chức Công đoàn.

Mở đầu buổi gặp mặt, Bác nói: “Bác đã nhiều lần gặp Công đoàn, hôm nay lại gặp các chú. Bác mong muốn các chú làm tốt công tác tổ chức, vận động, giáo dục quần chúng công nhân, viên chức làm tròn vai trò tiên phong cách mạng trong sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước và xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Giai cấp công nhân là giai cấp lãnh đạo. Khác hẳn với trước kia, công nhân bây giờ là người chủ nước nhà, chủ xã hội, chủ cuộc sống. Bởi vậy, mọi người phải thấm nhuần sâu sắc ý thức làm chủ tập thể và đạo đức cách mạng “mình vì mọi người”.

“Cán bộ Công đoàn phải thấy hết trách nhiệm trước nhân dân, trước xã hội và đối với sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước mà tự rèn luyện nâng cao ý chí cách mạng tiến công và tinh thần trách nhiệm. Có thể mới xây dựng được một đội ngũ công nhân có giác ngộ cao, có lòng yêu nước và yêu chủ nghĩa xã hội nồng nàn, có tinh thần làm chủ tập thể, thực sự có trình độ văn hóa và khoa học kỹ thuật để đóng góp ngày càng nhiều cho công cuộc chống Mỹ, cứu nước và sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội.”

“Công đoàn phải bảo vệ cho công nhân có quyền thực sự trong xí nghiệp, có quyền phê bình tất cả mọi việc và mọi người trong xí nghiệp. Họ có quyền phát biểu về mọi vấn đề quản lý xí nghiệp, sản xuất, đời sống, v.v...”

“Cán bộ Công đoàn chẳng những phải giỏi về chính trị, mà còn phải thạo về kinh tế, không thể lãnh đạo chung chung. Phải biết dựa vào quần chúng, phát huy sức sáng tạo của quần chúng, học tập kinh nghiệm của quần chúng, tạo điều kiện cho họ nắm được những hiểu biết khoa học, kỹ thuật. Nếu cán bộ Công đoàn không hiểu việc họ làm, không hiểu bằng họ, thì làm sao mà lãnh đạo được”.

“Cán bộ Công đoàn phải tham gia lao động, gần gũi công nhân, viên chức. Cán bộ Công đoàn mà xa công nhân thì làm tròn nhiệm vụ sao được?... “Mỗi khi ra một chỉ thị, nghị quyết, đều phải vì lợi ích chung của quần chúng, tìm hiểu trình độ tiếp thu của quần chúng để biết kết quả thực tế mà uốn nắn, sửa chữa”.

“Các chú nhớ là phải làm cho cán bộ Công đoàn thật đoàn kết nhất trí, không xa rời quần chúng. Phải thấy trách nhiệm vì lợi ích giai cấp, vì lợi ích cách mạng mà làm, chứ không phải vì cá nhân”.

Ngắm lại sự quan tâm của Bác về đào tạo, xây dựng đội ngũ cán bộ Công đoàn, Bác luôn đồng thời chú trọng kiến thức, nhận thức với quan điểm, tư tưởng, đạo đức, với rèn luyện trong thực tế, cùng làm việc, cùng ăn, cùng ở, cùng bàn bạc với công nhân, lao động, nói đi đôi với làm: “Những người phụ trách dân vận cần phải óc nghĩ, mắt trông, tai nghe, chân đi, miệng nói, tay làm. Chứ không phải chỉ nói suông, chỉ ngồi viết mệnh lệnh. Họ phải thật thà nhúng tay vào việc”. □